

VZPOMÍNÁME: V PRACOVNÍM PROCESU

BUĎ PRÁCI ČEST

Anotace:	Aktivita žáky provede dobou normalizace z pohledu pracujícího člověka. Žáci se zamýšlí nad propagandistickými hesly a v pracovním listě se pak zabývají pojmy týkajícími se pracovní činnosti v době normalizace.
Vzdělávací oblasti a obsahové vzdělávací okruhy:	ZV a GV: Člověk a společnost, člověk a jeho svět
Průřezová témata:	ZV a GV: OSV, VDO
Klíčové kompetence:	ZV a GV: kompetence k řešení problémů, kompetence komunikativní, kompetence sociální a personální, kompetence občanské
Doporučený věk:	10+
Cíle:	Žáci: ■ dozvídají se o kultuře práce v době normalizace ■ zamýšlí se nad absurditou proklamovaných hesel ■ přemýšlí o vlivu propagandy na myšlení lidí
Délka:	45 min.
Pomůcky:	■ PRACOVNÍ LIST pro každého žáka ■ psací potřeby
Postup:	1. Na začátku aktivity napíšeme na tabuli: <i>Buď práci čest!</i> a vyzveme žáky, ať říkají, co je k heslu napadá. Jejich evokace můžeme ve zkratce zapisovat. 2. Následuje projekce filmu. Žáci si mohou zaznamenávat neznámé pojmy, zkratky nebo situace, ke kterým se po projekci můžeme vrátit a společně si je vysvětlit. 3. Bezprostředně po projekci provedeme stručnou reflexi metodou jednoho slova. Vyzveme žáky, ať řeknou jedno slovo, které je k filmu napadá. Slova zapisujeme na tabuli, mohou se opakovat. Poznámka: Další metody reflexe emocí najdete v informačním textu <i><u>Jak na reflexi emocí po filmové projekci</u></i>. 4. Vrátime se k heslu <i>Buď práci čest!</i> a diskutujeme se žáky, zda se jejich pohled změnil. <i>Jak tento slogan vnímáte teď? Je heslo stále platné a jak je možné, že bylo takto zneužito? Znáte nějaká další podobná hesla?</i>

5. Rozdáme žákům **PRACOVNÍ LISTY** a vyzveme je, aby rozhodli, které z pojmů se více hodí přiřadit na kterou stranu – jedná se o spontánní projev obyčejných lidí, nebo organizovanou činnost vládnoucího komunistického režimu?
6. Vybídáme dobrovolníky, ať přečtou a popřípadě zdůvodní své zápisky z PRACOVNÍHO LISTU.
7. Pojmy se pak žáci pokusí ve třídě vysvětlit. Mohou pracovat i ve skupinách.

Reflexe:

Probíhá formou diskuse. Ptáme se: *Proč stát trval na potřebě organizování veškerých lidských činností od narození až do dospělosti? Co tím sledoval?*

Popřípadě: *Rozlišili jste propagandistické reportáže od výpovědí pamětníků? Jaká byla podle vás pracovní morálka a snaha pracovat ze všech sil v době komunismu? V jaké míře jste si sami mohli zvolit své povolání?*

Poznámka:

Aktivitu můžeme realizovat v období kolem 1. května – diskutujeme o tom, co dnes pro nás tento státní svátek znamená a jak probíhal naproti tomu v období komunistického režimu. Můžeme krátce připomenout i naše další státní svátky.

Námět na „domácí“ reflexi: Ve svém volném čase žáci metodou orální historie zjistí další informace z příběhů svých prarodičů, rodičů či známých. Inspirovat se můžete projektem *Příběhy mé rodiny*, odkud je možné čerpat další výukové materiály.

Zkušenosti z praxe:

Aktivitu jsem zkoušela se žáky 8. ročníku v rámci společenskovedního semináře. Heslo *Bud' práci čest!* asociovalo u většiny: *Máme si práce vážit, chvála práci.*

Po projekci dokumentu se žáci vyjadřovali k tomu, jak na ně dokument působil. Zazněla slova: *šedivý, smutný, nebavilo by mne tak žít, nuda, nesmyslnost, přetvářka, divné, nerozumím.*

Bylo třeba žákům vysvětlit, jak se vše ve společnosti již od narození organizovalo, bylo to běžné, nepřišlo to lidem divné. Po rozdělení PL jsem požádala žáky, aby vybrali pojmy, kterým nerozumí. Zazněly pojmy: *brigády socialistické práce, kádrový spis, rekreace, VŠ pro rolníky (nová intelligence)*. Pojmy jsme si společně vysvětlili.

PL jim nedělal žádný problém. Většina do spontánní činnosti vybrala *banány a mandarinky a oslavy* (dodali rodinné). Shodli se na tom, že převažovaly činnosti organizované státem. V závěru jsme diskutovali nad otázkou: *Proč stát trval na potřebě organizování veškerých lidských činností od narození až do dospělosti? Co tím sledoval?* Žáci sami přišli na to, že se tak lépe udržovala disciplína a sounáležitost s režimem. Abych jim více přiblížila dobu a cíle totalitní vlády, využila jsem i paralelu z historie, kterou již znali: *Politika cukru a biče.*

Jitka Hudečková, ZŠ Uherský Brod

VZPOMÍNÁME: V PRACOVNÍM PROCESU

PRACOVNÍ LIST

Rozhodněte, které z pojmů se více hodí přiřadit na kterou stranu – jedná se o spontánní projev obyčejných lidí, nebo organizovanou činnost vládnoucího komunistického režimu?

Spontánní – přirozená činnost

nebo

Organizovaná činnost

brigády socialistické práce

rekreace

závazky /předsevzetí/

VŠ pro rolníky (tzv. nová inteligence)

kádrový spis

pracovní morálka

oslavy

dělnické ozdravovny

schůze

kolektivní domy

banány a mandarinky